

MAGYAR RÉGÉSZ SZÖVETSÉG HÍRLEVÉL

1. évfolyam 2. szám
2012. április 23.

BEKÖSZÖNTŐ

A Magyar Régész Szövetség Elnöksége az elmúlt negyedév Szövetséget érintő híreiről, és az MRSZ-szel kapcsolatos sajtóhírekről Hírlevelén keresztül is szeretné a tagságot tájékoztatni. A Hírlevél 2. száma a 2012. január 21. óta a Szövetség – már új format öltött – honlapján megjelent közleményeket és az MRSZ-t érintő sajtóhíreket tartalmazza.

A Magyar Régész Szövetség Elnöksége

MODERN TÖRVÉNYT IGÉNYEL A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG - SAJTÓKÖZLEMÉNY

2012. január 31.

Kulturális örökségünk csak a realitásokkal számoló, korszerű törvény segítségével őrizhető meg. A Magyar Régész Szövetség elkészítette a beruházási és örökségvédelmi érdekek harmonizációján alapuló választervezetét a kormánynak. A tavaly novemberben rohamtempóban elfogadott törvénymódosítás ugyanis nem csak a kulturális értékek védelmét gyengítette, de kinyilvánított szándékával ellentétben, kontraproduktív helyzeteket teremtve gátolja a gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó beruházói érdekek érvényesülését is.

Az MRSZ álláspontja szerint a gazdaságfejlesztési és örökségvédelmi szempontok nem kioltják egymást, hanem erősítik. Az országban zajló beruházások a gazdaság élénkítésének fontos eszközei, a kulturális örökség ugyanakkor, a természeti értékekhez hasonlóan, az ország gazdagságát testesíti meg, nem elpredálásra való és semmilyen helyzetben nem feláldozható kincsünk. Az eltérő érdekek összeegyeztetésének és a partikuláris törekvések megvalósításának elengedhetetlen feltétele egy, a realitásokat is szem előtt tartó együttműködés a két terület között. A szövetség által elkészített, „A beruházásokhoz kapcsolódó régészeti feladatellátás egységes koncepciója” című javaslatcsomag e kettős célt szolgálja.

„A beruházások és az örökségvédelmi szempontok alkalmi érdekellentéte nem feloldhatatlan helyzet, ahol csak vesztesek és győztesek léteznek. Megtalálható és megtalálendő az az út, amely mentén elérhetővé válnak a közös érdekek, ehhez azonban mindenekelőtt ismerni kell azt a valós terepet, amelyen mind a beruházások, mind a régészeti feltárások zajlanak. Az országgyűlés által tavaly novemberben elfogadott módosításokkal szemben minden szereplő számára kedvezőbb működési kereteket biztosító koncepciót tettünk le az asztalra.” – mondta Lassányi Gábor, a szövetség elnöke.

Az MRSZ koncepciójának lényeges eleme a beruházások előkészítését segítő, előzetes örökségi kockázatfelmérés, melynek segítségével a beruházók elkerülhetik az örökségvédelmi szakemberek által ismert leőhelyeket. A javaslat mindeddig nem létező, országosan alkalmazandó, egységes eljárásrendet fogalmaz meg a beruházásokhoz kapcsolódó régészeti feladatok teljes körére vonatkozóan.

Az MRSZ koncepciója átlátható, a valós feladatokhoz és teljesítményhez illeszkedő, felső korlátokat is meghatározó, egységes árképzés alapját teremti meg, valamint a régészeti örökségvédelmi folyamat egyes munkafázisainak bontásában – előzetes régészeti dokumentáció, próbafeltárás, megelőző feltárás, megfigyelés, elfedés, feldolgozás, társadalmi hasznosulás – világosan definiálja a feladatokat és azok felelőseit.

A koncepció ezen felül minőségbiztosítási elemeket épít a rendszerbe, amelyek képesek garantálni a szakmai feladatok azonos minőségben és időtartam alatt történő elvégzését.

A MRSZ törvényjavaslatának aktualitását az adja, hogy 2011 novemberében az Országgyűlés, alapos szakmai egyeztetés nélkül, számos ponton módosította a 2001. évi LXIV. törvény a nagyberuházásokat megelőző régészeti feltárásokra vonatkozó részeit. A módosítások az MRSZ, továbbá más hazai és külföldi szakmai szervezetek szerint nem csak a kulturális örökség számára jelentenek súlyos veszélyt, hanem olyan jogilag ellentmondásos helyzetek kialakulását eredményezhetik, amelyek a kormányzati törekvésekkel szemben nem elősegítik, hanem akadályozzák és jelentősen lassítják a nemzetgazdasági szempontból legfontosabb beruházások megvalósulását. Az MRSZ által kidolgozott koncepció a régészeti értékek megóvása mellett elősegíti a beruházások tervezhetőségét és megvalósulását mind az időtartam, mind a költségek szempontjából.

A tervezetet számos más szakmai szervezet – az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Régészeti Emlékhelyek Szakbizottsága, a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat és a Pulszky Társaság - Magyar Múzeumi Egyesület – is támogatja.

A koncepció kidolgozásán felül a Magyar Régész Szövetség felajánlja szakmai segítségét a szaktárcának a törvénymódosítás előkészítésében.

ÚJ KONCEPCIÓVAL VÉDENÉK A MAGYAR KINCSEKET - hir24.hu
2012. január 31.

<http://www.hir24.hu/belfold/2012/01/31/uj-koncepcioval-vedenek-a-magyar-kincseket/>

TERVEZHETŐSÉGET KÍNÁLNAK A RÉGÉSZEK -műemlékem.hu
2012. január 31.

http://muemlekem.hu/magazin/magyar_regesz_szovetseg_kesz_koncepcio

AZ MRSZ RÉGÉSZETI KONCEPCIÓJÁRÓL AZ ECHO TV HONLAPJÁN
2012. január 31.

http://www.echotv.hu/élet_muveszet/alternativ_javaslat_az_oroksegvedelmi_torvenyre.html

MAGYAR RÉGÉSZ SZÖVETSÉG: ALTERNATÍV JAVASLAT AZ ÖRÖKSÉGVÉDELMI
TÖRVÉNYRE - galamus.hu
2012. január 31.

http://galamus.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=115779%3Amagyar-regeszek-szoevetsege-alternativ-javaslat-az-oeoroksegvedelmi-toervenyre&catid=76%3Ahazai-vonatkozasu-hirek&Itemid=113

BETEMETI A TÖRVÉNY A MÚLTAT? - index.hu
2012. február 1.

http://index.hu/tudomany/2012/02/01/a_multat_vegkepp_eltorolni

MODERN TÖRVÉNYT IGÉNYEL A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG - magyarmuzeumok.hu
2012. február 1.

http://magyarmuzeumok.hu/tema/456_modern_torvenyt_igenyel_a_kulturalis_orokseg

JAVASLAT AZ ÖRÖKSÉGVÉDELMI TÖRVÉNYHEZ - somogytv.hu
2012. február 1.

<http://www.somogytv.hu/cikkek/82463>

MEGALAKULT A MAGYAR RÉGÉSZ SZÖVETSÉG KÖZGYŰJTEMÉNYI SZAKBIZOTTSÁGA

2012. február 6.

A 2011. december 8-i MRSZ elnökségi ülés határozata értelmében 2012. január 13-án, pénteken megalakult a Közgyűjteményi Szakbizottság, Pusztai Tamás vezetésével. Az Elnökség által javasolt tagok közül a felkérést elfogadta: Istvánovits Eszter, Kulcsár Valéria, Kovács Lóránd Olivér és Tomka Gábor. A szakbizottság legfontosabb aktuális célja, hogy a múzeumi hálózat jelenleg folyó szervezeti átalakulására érdemben reagáljon, emellett a tervek közt szerepel a közgyűjtemények állapotfelmérésének elkészítése is. A bizottság fontos feladatának tartja a múzeumok által használt nyilvántartási rendszerek áttekintését, ennek érdekében a témában egy workshop rendezését tervezi.

AZ MRSZ NEMZETKÖZI SZERVEZETEKHEZ KÜLDÖTT KÖZLEMÉNYE A SZÖVETSÉG ALTERNATÍV KONCEPCIÓJÁVAL KAPCSOLATBAN

2012. február 8.

Címzettek:

President Dr. Elizabeth Bartman (Archaeological Institute of America)

President Dr. Friedrich Lüth (European Association of Archaeologists)

Secretary-General Dr. Luiz Oosterbeek (International Union of Prehistoric and Protohistoric Sciences)

President W. Fredrick Limp (Society for American Archaeology)

President Prof. Patrick Degryse (Society of Archaeological Sciences)

President Dr. Chris Gaffney (International Society for Archaeological Prospection)

President Prof.Dr.Dr.h.c.mult. Hermann Parzinger (Präsidium der Deutschen Verbände für Altertumsforschung)

President Dr. William B. Lees (Society for Historical Archaeology)

President Dr. Claire Smith (World Archaeological Congress)

General Director Carsten Paludan Müller (Norwegian Institute for Cultural Heritage Research) Strategic

Director Dr. Adrian Olivier (English Heritage)

Cultural Heritage Calls for Reconsidered Legislation in Hungary

Interests of investors and cultural heritage protection are not that incompatible, but only realistic and up-to-date legislation can protect our cultural heritage – this is the most important message of the proposal prepared by the Association of Hungarian Archaeologists.

The Association of Hungarian Archaeologists, the only craft union for the archaeological profession in Hungary, have prepared this proposal as a response to the modified law passed by the Hungarian Parliament in November 2011. These modifications to the heritage law – specifically those concerning the time and cost limits of preventive archaeological excavations related to large-scale investment projects – are intended to strike a compromise harmonising the interests of economic development and archaeological heritage protection. The new legislation, however, not only undermines the protection of archaeological heritage – contradicting to Article 5 of the Valletta Treaty as well – but contrary to the declared governmental intention behind the law, goes against the interests of investors, and may also lead to legally debatable situations. Thus, not only do these changes fail to promote developments considered

very important to the national economy but rather will place obstacles in front of and retard realization of these projects.

The proposal package prepared by the AHA entitled "A unified concept of development-led archaeological service" is intended to reconcile the differing interests of the two sectors. It takes into consideration the previous legislation and present practice of Hungarian archaeology defined by the law regarding cultural heritage formulated in 2001 (2001/LXIV). The main principle of the law was that all areas of archaeological interest must be completely excavated. This was also the principle that determined development-led archaeological research in Hungary during the years preceding the global economic crisis, covering many millions of square metres of archaeological sites, thus, opening up new perspectives for the archaeological profession and scholarship in Hungary. Expectations concerning the research outcome, however, were not formulated in the form of unified professional standards, and, for a variety of reasons, only a fragment of the scholarly results has been made available to the public. On the other hand, the investors' side complained of a lack of regularization concerning the 'time and money' aspects of the system.

The 2011 modification of the 2001 law was intended to act in the interests of the investors' lobby, by setting up time and cost limits of preventive archaeological excavations related to large-scale investment projects. This, however, was carried out without any consultations with experienced archaeologists, making it impossible for the archaeological profession to work in accordance with – either nationally or internationally – accepted standards.

The AHA's proposal package offers a much more favourable framework for each of the participants by protecting the archaeological heritage in Hungary according to a model approved by the profession, and facilitating the planning process of developments with respect to the issues of time and costs.

- According to the proposal, the whole range of development-led archaeological tasks needs to be standardized on a national level – something heretofore unparalleled in Hungary.
- A new form of Preventive Heritage Risk Assessment is one of the crucial elements in the AHA's proposal.
- As opposed to previous practice in Hungary, heretofore based on the results of a set of preliminary research steps, developers would have the opportunity of avoiding previously identified archaeological sites. These results would also serve as the basis of calculating the time and cost requirements of preventive excavations as well.
- It is necessary to define the actual tasks and performance of clearly defined actors responsible for various phases in archaeological heritage protection work. These include preliminary archaeological documentation, trial excavation, preventive excavation, monitoring, covering the sites, processing the documentation and assemblages as well as assuring the social utility of the result.
- The AHA aims to lay down foundations for transparent and standardized pricing, geared as well to the actual tasks and performance of the actors.
- In addition, according to the proposal, activities related to quality assurance would be built into the system allowing the archaeological side to guarantee that tasks are carried out everywhere at the same levels of professional quality and within the same time limits.

The proposal was supported by a number of national professional organizations – the Archaeological Committee of ICOMOS Hungarian National Committee, the Hungarian Society for Archaeology and Art History, and the Pulszky Society – the Hungarian Museum Association. It has been submitted to the Ministry of National Resources, as well as to leading investors.

Besides the formulation of the proposal, the AHA offers their professional assistance to the Ministry for preparations of future modifications to the law as well.

AZ MRSZ ÁLTAL BENYÚJTOTT ALTERNATÍV KONCEPCIÓRÓL ÉS AZ ELŐZMÉNYEKRŐL ANGOLUL ÉS NÉMETÜL AZ ARCHAEOLOGIK NÉMET RÉGÉSZETI BLOGON

2012. február 12.

<http://archaeologik.blogspot.com/2012/02/ungarischer-archaologenverband-legt.html>

<http://archaeologik.blogspot.com/2012/02/hungarian-association-of-archaeologists.html>

KÖZLEMÉNY MAGYARORSZÁGNAK A FAROI KERETEGYEZMÉNYHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYELŐTERJESZTÉS VÉLEMÉNYEZÉSÉRŐL

2012. február 20.

A Magyar Régész Szövetség elnökségét megkereste Dr. Polt-Palásthy Marianna, a Nemzeti Erőforrás Minisztériuma helyettes-államtitkára, hogy közigazgatási egyeztetés keretében szakmai véleményét kérje. Az egyeztetés tárgyát képező törvényelőterjesztés értelmében Magyarország is részes államává válna annak a kulturális örökség társadalmi értékéről szóló keretegyezménynek, amelyet az Európa Tanács Faróban, 2005. év október 27. napján fogadott el.

Az MRSZ elnöksége válaszlevelében kifejtette, hogy üdvözli a kormány csatlakozási szándékát a Keretegyezményhez. Különösen fontosnak tartja a Keretegyezmény által hangsúlyozott, a kulturális örökséghez való egyéni és közösségi jogot, valamint annak a gondolatnak a lefektetését, hogy a közös európai kultúrkincsért – amelynek része a hazai régészeti örökség is – valamennyien felelősséggel tartozunk nemcsak hazánk, de Európa felé is. A Keretegyezmény megfogalmazza a kulturális örökség fizikai állapotában (integritás) való megőrzésének primátusát. A csatlakozással Magyarország vállalja többek közt, hogy tekintetbe veszi a kulturális örökség sajátos jellegét és érdekeit a gazdasági és társadalmi környezetet formáló politikák kialakításakor, biztosítva a kulturális örökség integritásának tiszteletben tartását.

A Keretegyezményhez történő csatlakozással Magyarország vállalja azt is, hogy belép egy olyan monitoring rendszerbe, amely azt vizsgálja, hogy a kulturális örökséget érintő jogalkotás, szakpolitikák és gyakorlatok az Egyezményben rögzített elvekkel összhangban működnek-e. Az elnökség válaszlevelében felhívta a figyelmet, hogy a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény a jelenleg hatályban lévő, a 2011. évi CXLIX. törvénnyel módosított formájában számos ponton ellentmond a Farói Keretegyezmény által meghatározott alapelveknek. Nem biztosítja azok gyakorlatba ültetésének feltételeit, káros a régészeti örökség integritására nézve és sérti a kulturális örökséghez való jogot. Mindezzért elengedhetetlennek tartjuk, hogy az örökségvédelmi törvény minél hamarabb módosításra kerüljön, összhangban a Farói Keretegyezménnyel is, amelyhez Magyarország csatlakozni kíván.

A tervezet szövege itt olvasható:

<http://www.kormany.hu/hu/dok?source=8&type=302#!DocumentBrowse>

KÖZLEMÉNY „A BERUHÁZÁSOKHOZ KAPCSOLÓDÓ RÉGÉSZETI FELADATELLÁTÁS EGYSÉGES KONCEPCIÓJA” CÍMŰ JAVASLATCSOMAG BENYÚJTÁSÁT KÖVETŐ FEJLEMÉNYEKRŐL

2012. február 24.

A Magyar Régész Szövetség rendkívüli Közgyűlése által elfogadott javaslatcsomagot az elnökség 2012. január 24-én illetve 25-én – egyéb címzettek mellett – elküldte Szőcs Géza államtitkárnak, L. Simon Lászlónak, a Parlament Kulturális és Sajtó Bizottsága elnökének, és Hammerstein Judit kulturális államtitkár-helyettesnek. Az elnökség alkalmat kért a címzettektől személyes egyeztetésre is.

Február 15-én Lassányi Gábor elnök, Gyucha Attila alelnök és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal részéről Újlaki-Pongrácz Zsuzsanna több mint egy órás megbeszélést folytatott L. Simon Lászlóval. Az egyeztetés során világossá vált, hogy a kulturális és a gazdasági tárca számára is ismertek azok a problémák, amelyek a novemberi törvénymódosítás következtében mind a 21, nagyobb volumenű, jelenleg folyamatban lévő beruházást megelőző régészeti feltárás, valamint az örökségvédelmi feladatellátás hosszú távú biztosítása kapcsán kialakultak.

A pozitív hangvétellű megbeszélésen megállapodás történt arról, hogy az MRSZ a KÖH-hel történő szakmai egyeztetés mellett március elejére szövegszerű törvénymódosítási javaslatot állít össze az MRSZ által elfogadott koncepció alapján, majd a politikai, a beruházói és szakmai oldal bevonásával folytatódnak a tárgyalások. Emellett a Kulturális és Sajtó Bizottság elnöke felkérte az MRSZ-t, hogy a régészet érdekérvényesítő erejének erősítése céljából – a Megyei Múzeumok Igazgatóságainak Szövetségével (MMISZ) együttműködve – április hónapban rendezzen kiállítást a Parlamentben a közelmúlt magyarországi régészetének leglátványosabb eredményeiből.

Február 17-én Lassányi Gábor elnök és Gyucha Attila alelnök a NEFMI főosztályvezetőivel, Vigh Annamáriával és Mihályfi Lászlóval, valamint Hatházi Gábor főosztályvezető-helyetessel találkozott. A konstruktív megbeszélésen áttekintették a régészeti örökségvédelem területén kialakult helyzetet és megállapodás történt a további szakmai egyeztetésekről.

INTERJÚ AZ ATV-N LASSÁNYI GÁBOR ELNÖKKEL

2012. február 27.

<http://www.youtube.com/watch?v=u2f2ppwfXtg&feature=youtu.be>

MRSZ MUNKAERŐ-PIACI FELMÉRÉS ÉS ÁLLÁSKÖZVETÍTŐ ADATBÁZIS

2012. február 27.

A régészetet érintő törvényi változások miatt több hónapja tart az a folyamat, aminek eredményeképp számos kollégánk elveszítette állását illetve munkahelye veszélybe került. Emiatt döntött úgy a Szövetség, hogy szakmánk munkaerő-piaci helyzetét feltérképezendő előzetes felmérést végez. Az e célból összeállított online kérdőívet mintegy 250 magyar régész töltötte ki, köszönjük a közreműködést! A felmérés kiértékelését rövidesen honlapunkon olvashatják. Mivel az igény egyértelműen megfogalmazódott, a Magyar Régész Szövetség tervezi egy olyan állasközvetítő (jobline) adatbázis létrehozását és nyilvánossá tételét a honlapon, amellyel az éppen munkát kereső kollégáknak nyújthatna

segítséget. Mindehhez a munkahelyek és munkavállalók közötti információáramlás csatornázását tűztük ki célul azaz, hogy adatbázisunkat megismertessük a potenciális munkaadókkal – a régészeti feltárási joggal bíró intézmények vezetőivel, régészeti feltárások technikai kivitelezésében közreműködő vállalkozásokkal.

KÖZLEMÉNY A 2012. FEBRUÁR 27-ÉN TARTOTT ELNÖKSÉGI ÜLÉSRŐL

2012. március 14.

Az MRSZ Elnöksége 2012. február 27-én 14.00-18.00 között ülést tartott, ahol a következő, fontosabb döntések születtek.

Az Elnökség egyhangú szavazással 6 új tagjelöltet vett fel a tagok sorába: Bózsa Anikót, Majerik Verát, Melis Esztert, Mesterházy Gábor Ádámot, Molnár Istvánt, Nagy Marcellát és Sipos Carment.

A február 15-én, L. Simon Lászlóval történt találkozón született megállapodás nyomán elkészült az MRSZ beruházásokhoz kapcsolódó régészeti koncepcióján alapuló, szövegszerű törvénymódosítási javaslat. A tervezetet a Szövetség Jogi és Nagyberuházási Szakbizottsága készítette, az Elnökség határozott arról, hogy a javaslatot megküldi véleményezésre a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal számára, majd a véglegesített változatot továbbítja L. Simon László, a Parlament Kulturális és Sajtó Bizottsága elnöke részére.

Ugyancsak a február 15-i megbeszélésen kérte fel az MRSZ-t L. Simon László egy áprilisban a Parlamentben nyíló, régészeti kiállítás megrendezésére. Az Elnökség szavazott a kiállítás kurátorainak személyéről, a feladattal Lassányi Gábort, Mérai Dórát és Sebők Katalint bízta meg.

Az MRSZ nagy hangsúlyt kíván fektetni arra, hogy felhívja a közvélemény, a szakmai szervezetek, valamint a kollégák figyelmét a régészeti örökséget veszélyeztető körülményekre. Ennek érdekében a lelőhelyrongálásokkal és lelőhely veszélyeztetésekkel összefüggő kérdések megvitatására az Elnökség egy májusban megtartandó, egynapos Leőhelyvédelmi szeminárium megrendezéséről döntött. A rendezvény részleteiről később értesítjük a tagságot.

Az ülésen az Elnökség elfogadta az MRSZ új honlaptervét, a Szövetség honlapja várhatóan még márciusban megújult külsővel és tartalommal jelentkezik.

KÖZLEMÉNY AZ MRSZ A 2001. ÉVI 64. TV. MÓDOSÍTÁSÁRA VONATKOZÓ TERVEZETÉRŐL

2012. március 19.

A február 15-én, L. Simon Lászlóval, a Parlament Kulturális és Sajtó Bizottsága elnökével történt találkozón megállapodás született arról, hogy az MRSZ a KÖH-hel történő szakmai egyeztetés mellett, március elejére szövegszerű törvénymódosítási javaslatot állít össze a Szövetség beruházásokhoz kapcsolódó régészeti koncepciója alapján.

A megállapodás nyomán elkészült a szövegszerű törvénymódosítási javaslat, a tervezetet végül a Szövetség Nagyberuházási és Jogi Szakbizottsága dolgozta ki. A törvénymódosítási javaslatot az MRSZ véleményezésre megküldte a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal számára, a Hivatalnak azonban - a korábbi szóbeli ígéretek ellenére - végül nem állt módjában közreműködni.

A 2001. évi 64. tv. módosítására vonatkozó tervezetet, valamint indoklását a Szövetség március 8-án eljuttatta L. Simon László részére. Reményeink szerint az elkészült tervezet újabb lendületet ad a törvény módosításával kapcsolatos tárgyalások folytatásához.

Az MRSZ a 2001. évi 64. tv. módosítására vonatkozó, a Szövetség a beruházásokhoz kapcsolódó régészeti feladatellátásról szóló koncepciója alapján készített tervezetét és indoklását az alábbi linkeken tekinthetik meg:

http://www.regeszet.org.hu/images/mrsz_kotv-1_modositas_javaslat.pdf

http://www.regeszet.org.hu/images/mrsz_kotv-1_indoklas.pdf

KÖZLEMÉNY A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ 2001. ÉVI LXIV. TÖRVÉNY 2012. MÁRCIUS 23-ÁN, DR. RÉTHELYI MIKLÓS NEMZETI ERŐFORRÁS MINISZTER ÁLTAL INDÍTVÁNYOZOTT MÓDOSÍTÁSA KAPCSÁN
2012. március 29.

A Magyar Régész Szövetség a sajtóból értesült arról, hogy a Nemzeti Erőforrás Minisztériuma indítványára az Országgyűlés ismét napirendre tűzte a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) módosítását. A Szövetség megütközve vette tudomásul, hogy bár az elmúlt hónapokban nemcsak szakmai részről érték erőteljes kritikák az érvényben lévő Kötv-t, mégis újból a szakma részvétele nélkül és az örökségvédelmi szempontok – egyebek mellett Magyarország nemzetközi kötelezettségvállalásainak – mellőzésével készül a kormány annak módosítására.

A Dr. Réthelyi Miklós nemzeti erőforrás miniszter részére 2012. március 29-én eljuttatott levelében a Szövetség kifejtette, hogy a NEFMI jelenlegi, a Kötv. módosítására irányuló indítványa nemcsak szembemegy az elmúlt hónapok együttműködésének előremutató, a beruházások érdekeihez és a világos tervezhetőség igényéhez alkalmazkodó, valamint az örökségvédelem szempontjait is figyelembevevő szemléletével, de a feltárásokat érintő szakmai kérdésekben mutatott tájékozatlanságával méginkább ellehetetleníti régészeti örökségünk – így kulturális értékeink – védelmét:

- Bár érthető a gazdaságpolitika céljait szem előtt tartó, az eljárások időtartamának rövidítését célzó szempont, ugyanakkor a próbafeltárások engedélykötelességének eltörlése és a régészeti feltárások engedélyezési kérelmének öt napos határideje a megalapozott szakmai munka feltételeit veszélyezteti.
- Problémát jelent a gépi földmunka időtartamának egységesen tíz napra történő korlátozása is, ez ugyanis teljességgel figyelmen kívül hagyja mind a régészeti feltárások gyakorlati, szakmai szempontjait, mind a beruházások eltérő léptékéből adódó realitásokat.
- A nagyberuházásokhoz kapcsolódó régészeti feltárásokra fordítható keretösszeg 200 millió Ft bruttó értékre történő további leszállításával nemzeti identitásunk egyik pillérét jelentő régészeti örökségünk, múltunk megismerését szolgáló forrásanyag további jelentős része fog örökre elveszni a magyarság és a nemzetközi érdeklődés számára.

A Magyar Régész Szövetség levelében felajánlja további együttműködését és felhívja a törvényalkotók figyelmét, hogy a Szövetség koncepciója és törvénymódosítási javaslata formájában rendelkezésre áll egy olyan szabályozás kerettervezete, mely egységes rendben és hosszú távra lenne képes szabályozni a beruházásokhoz kapcsolódó régészeti feltárások kérdését.

AZ MRSZ TILTAKOZÁSA AZ ÖRÖKSÉGVÉDELMI TÖRVÉNY ÚJABB MÓDOSÍTÁSA
ELLEN - galamus.hu
2012. április 2.

http://galamus.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=129017%3Aa-magyar-regesz-szoevetseg-az-oeroeksegvedelmi-toerverny-ujabb-modositasa-ellen&catid=76%3Ahazai-vonatkozasu-hirek&Itemid=113

RÉGÉSZEK AZ ÖRÖKSÉGVÉDELMI TÖRVÉNY ELLEN - prae.hu
2012. április 2.

<http://prae.hu/prae/news.php?aid=15107>

HÍRADÁS A 2001. ÉVI LXIV. TÖRVÉNY TERVEZETT MÓDOSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATBAN
2012. április 3.

A NEFMI által benyújtott T/6474számú, A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény módosításához a képviselők 13 módosító javaslatot nyújtottak be.

Az elkészerítő hírek mellett örömmel látjuk a képviselők felé eljuttatott érveinket és javaslatainkat visszaköszönni indítványaikban.

Összefoglalva a módosító indítványok tartalma:

L. Simon László (FIDESZ) a régészeti feltárásokra fordítható összeg felső határát a bruttó 200 millió helyett a jelenleg érvényes nettó 200 millió forintban kívánja hagyni, valamint az elfedés alkalmazott módszerének meghatározását hatósági helyett szakmai megfontolásokra bízna.

Karácsony Gergely és Schiffer Andás (LMP) javaslatukban 200 millió forintos határt 600 millióra növelnék, a régészeti feltárás illetve elfedés elvégzésének időtartamát pedig a jelenlegi 30 napról 60 napra, a gépi földmunka időtartamát pedig 10 napról 20 napra emelnék. Az elfedés esetében szükségesnek tartják az örökségi elemek nem fizikai (pl. talajvízszint változás) védelmének biztosítását is, és továbbra is ragaszkodnának a próbafeltárás engedélykötelességéhez, valamint a próbafeltárás után az 5 nap helyett 15 napot szánának a további régészeti feladatellátás meghatározására.

A Jobbik képviselői a bruttó 200 milliós költséghatárt a törvényből törölni javasolják, a régészeti célú elfedés alkalmazásának lehetőségét teljesen elvetnék. A gépi földmunkára szánt időt 90 napban határoznák meg és javasolják, hogy a próbafeltárás után 5 nap helyett 15 nap álljon rendelkezésre a további régészeti feladatellátás meghatározására.

KULTURÁLIS ÉRTÉKEKET VESZÉLYEZTET A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI
HIVATAL HATÁROZATA - SAJTÓKÖZLEMÉNY
2012. április 10.

A napokban megszületett az első olyan hatósági határozat, mely nyilvántartott régészeti lelőhelyek államigazgatási segédlettel végrehajtott pusztítását eredményezi. A határozat nyomán küszöbön áll a kulturális örökség törvényileg támogatott veszélyeztetésének lehetősége. Ezzel a kulturális örökségvédelem terén bekövetkezett az a helyzet, melyet az örökségvédelmi szakmai szervezetek tavaly év végén előre jeleztek.

Az előzmény

Az Magyar Régész Szövetség és számos szakmai szervezet tiltakozott a tavaly novemberben a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. tv (Kötv.) életbelépett módosításai ellen. A szervezetek a törvénymódosítással beálló tarthatatlan helyzet kialakulásának veszélyeire hívták fel a döntéshozók és a nyilvánosság figyelmét.

Az első eset

A 47. sz. főút Békéscsaba – Mezőberény közötti szakaszának megerősítéséhez kapcsolódó régészeti feltárások ügyében 2012. március 7-én hozott határozatot a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH). A precedens értékű határozat nyomán küszöbön áll kulturális örökségünk törvényileg támogatott veszélyeztetésének lehetősége.

A tervezett útépítéssel érintett, összesen hat régészeti lelőhely területén megelőző régészeti feltárás elvégzését javasolta korábban a feltárássra jogosult Békés Megyei Múzeumok Igazgatósága, valamint a KÖH tanácsadó testületként, az Ásatási Bizottság is. A KÖH ugyanakkor figyelmen kívül hagyva ezeket a véleményeket, a javasolt hat régészeti lelőhely közül csupán kettő feltárását írta elő, további kettőn régészeti célú elfedésről rendelkezett. Két további lelőhely esetében azonban a KÖH nem tartja szükségesnek sem a feltárást, sem az elfedés elvégzését, ezzel – az érvényben lévő a kulturális örökség védelméről szóló törvény rendelkezéseivel is szembemenve – a két nyilvántartott régészeti lelőhely védelmének, megmentésének lehetőségét döntésével eleve kizárja, pusztulásra ítéli azokat.

KÖH – Magyar Kulturális Értékek: 4:2

Az elfedésre ítélt lelőhelyek kapcsán a határozat szakmai megalapozottságának hiányát jelzi, hogy a régészeti célú elfedés jogszabályilag továbbra sem megalapozott folyamatának szabályozásáról is lemond a határozat. Az elfedés – amely a törvény szerint a lelőhely fizikai állapotromlását nem eredményezheti – a felső humusztakaró eltávolítása nélkül nem lehetséges, így az ebben a rétegben található bolygatatlan régészeti jelenségek elpusztulnak. Ráadásul az út építése és használata során az alatta lévő régészeti objektumokat olyan mértékű terhelés éri, amely a leletek károsodásához vezethet. Következésképpen az elvileg a régészeti emlékek megóvását célzó elfedés ellenkező irányba, a régészeti emlékek tudatos megsemmisítésének irányába hat.

Ennél is fájdalmasabb, hogy a pusztulásra ítélt két lelőhely közül az egyik egy nagy kiterjedésű, késő avar kori település, amelynek jelentőségét a próbafeltárások egyértelműen igazolták. Nem kétséges, hogy a kivitelezési földmunkák a telepjelenségeket érintik, a felső humuszrétegben lévő régészeti jelenségeket részben vagy egészében elpusztítják. A KÖH határozatának értelmében ráadásul e jelenségek dokumentálására sem lesz lehetőség.

... az utolsó percek

Az MRSZ tudomása szerint az útépítés kivitelezője ezen a héten megkezdte a munkát azon két régészeti

lelőhelyen, amelyek területén semmilyen örökségvédelmi intézkedést nem írt elő a KÖH. A munkafolyamatok elvégzésével a kulturális értékmentés lehetőségére nem marad mód.

Hivatali segédlet

A KÖH által előidézett helyzet további abszurditása, hogy a határozat figyelmen kívül hagyja, hogy a 2011 november óta érvényben lévő szabályozás alapján rendelkezésre álló pénzeszközök, valamint a feltárás és elfedés elvégzéséhez szükséges összeg között több tízmillió forintos eltérés van. A hiányzó pénzügyi keretet a feltárással jogosult Békés Megyei Múzeumok Igazgatósága minden bizonnyal nem tudja kiegészíteni, ami mind a beruházót, mind a feladatellátásra kijelölt múzeumot lehetetlen helyzetbe sodorja. Ebben az esetben a hatályos törvények szerint a KÖH-nek lehetősége lett volna a feltáráshoz szükséges többletköltségeket kormánydöntéssel engedélyeztetni, ezzel azonban nem élt.

A határozat sorozatos és rendkívül súlyos szakmai hibái arra utalnak, hogy a KÖH a tárgyalat határozatban főként a beruházói érdekek mentén, alapvető régészeti és örökségvédelmi szempontokat figyelmen kívül hagyva hozott döntést, amely a határozat által veszélybe sodort régészeti emlékek menthetetlen pusztulásához vezethet.

Érdekharmozációs törvényjavaslat

A MRSZ partnerszervezeteivel javaslat-tervezet formájában kidolgozta a lelőhelyek elkerülését (tehát a beruházók számára preventív tájékoztatást) tartalmazó koncepciót, mely a kulturális örökség veszélyeztetése nélkül szolgálja a jogos beruházói igényeket, a térség-fejlesztés gazdasági érdekeit. A békéscsabaihoz hasonló helyzetek kialakulását megelőzni képes koncepció 2012 január óta a törvényhozók asztalán fekszik.

További információ:

1. Szakmai szervezetek közös közleménye a novemberben elfogadott törvénymódosítás várható következményeiről: <http://www.regeszeti.org.hu/kozokozlemeny-a-torvenymodositasrol/>
2. Stibrányi Máté ismeretterjesztő írása és a hozzá tartozó animáció arról, hogy a régészeti célú elfedés során hogyan károsodhatnak a régészeti objektumok, leletek:
http://sirasok.blog.hu/2012/04/10/regeszeti_lelohelyek_elfedese

KULTURÁLIS ÉRTÉKEKET VESZÉLYEZTET A 47-ES ÚT - index.hu

2012. április 10.

http://index.hu/tudomany/tortenelem/2012/04/10/kulturalis_ertekeket_veszelyeztet_a_47-es_ut/

RÉGÉSZETI LELŐHELYEK PUSZTULNAK EL BÉKÉSBEN - nol.hu

2012. április 10.

http://nol.hu/kult/regeszeti_lelohelyek_pusztulnak_el_bekesben

A RÉGÉSZSZÖVETSÉG SZERINT PUSZTULNAK A LELŐHELYEK A 47-ESNÉL - beol.hu
2012. április 10.

<http://www.beol.hu/bekes/kultura/a-regeszszovetseg-szerint-pusztulnak-a-lelohelyek-a-47-esnel-436975>

MAGYAR RÉGÉSZ SZÖVETSÉG: RÉGÉSZETI LELŐHELYEK PUSZTULNAK EL BÉKÉSBEN - museum.hu
2012. április 10.

http://www.museum.hu/services/news/news_hu.php?IDNW=1707

RÉGÉSZETI LELŐHELYEK PUSZTULNAK EL BÉKÉSBEN - magyarmuzeumok.hu
2012. április 11.

http://www.magyarmuzeumok.hu/tema/560_regeszeti_lelohelyek_pusztulnak_el_bekesben

LÉTEZHET ILYEN? AZ ÖRÖKSÉGVÉDELEM STATISZTÁL A KINCSEK PUSZTÍTÁSÁHOZ - stop.hu
2012. április 11.

<http://www.stop.hu/belfold/letezhet-ilyen-az-oroksegvedelem-statisztal-a-kincsek-pusztitasahoz/1024162/>

PÁRBESZÉD AZ ÖRÖKSÉGÉRT - SAJTÓKÖZLEMÉNY
2012. április 20.

Kiállítással üzen a képviselőknek a Magyar Régész Szövetség az örökségvédelmi törvény módosításának apropóján

A munkahelyteremtés és a beruházás-ösztönzés együtt járhat a kulturális gazdagodással, a gazdaságfejlesztés és a kulturális örökség védelme ugyanis egymástól elválaszthatatlan európai normák. Ennek jegyében nyílt meg a Megmentett örökség – Kincsek Európa szívéből c. kiállítás a Parlamentben. A Kövér László házelnök, ideiglenes köztársasági elnök által megnyitott kiállítás az elmúlt 15 év elsősorban a nagyberuházásokhoz kapcsolódó régészetének legjelentősebb leleteit mutatja be. A kiállítás aktualitását az örökségvédelmi törvény módosítása adja, melyet hétfőn tárgyal az országgyűlés.

Különleges rendezvénynek ad helyszínt április 20-tól a Parlament Alsóházi társalgója, ahol a Magyar Régész Szövetség és a múzeumi intézményrendszert eddig összefogó Megyei Múzeumok Igazgatóságainak Szövetsége rendezett kiállítást.

A kiállítás célja, hogy kifejezze, Magyarországnak múltjának tárgyi emlékei társadalmunk közös öröksége. A

gazdasági beruházások óhatatlanul is érintik régészeti örökségünk ismeretlen, feltáratlan értékeit.

„A kiállítással a törvényhozók figyelmét kívánjuk felhívni arra, hogy az örökségvédelmi törvény úgy is megalkotható, hogy a beruházások támogatása mellett a régészeti értékek is megóvásra kerüljenek. A gazdaságfejlesztés és a régészeti értékek védelme nem zárják ki egymást. Az elmúlt év törvénymódosítása során ez a szempont elkerülte a kormánypártok figyelmét. A hétfői napon azonban új alapokra helyezhető ez a fontos ügy.” – mondta Lassányi Gábor, a Magyar Régész Szövetség elnöke.

A tárlat 8000 év történelméről ad áttekintést, a Kárpát-medence első telepesei korától egészen a török hódoltság idejéig. Az Országház épületéhez illeszkedő, önmagában is antik (19. század végén készült) tárlókban többek között látható egy szinte ép állapotban megtalált hun áldozati üst, a szanki tatárjárás kori kincslelet, és a tavalyi év során előkerült honfoglaláskori, aranyozott ezüst tarsolylemez is.

„A kiállítás egyik legfontosabb része a régészetet támogató civilek által megtalált és civil összefogás segítségével megmentett tárgyakat bemutató tárlók. A helytörténet iránt elkötelezett polgárok áldozatkészsége nélkül ezek az értékes és látványos leletek ma nem lennének mindenki számára hozzáférhetőek. Az ő fellépésük és kitartásuk ad számunka ösztönző erőt az örökségvédelmi törvény módosítása kapcsán. A kiállítás ezen részével előttük tisztelgünk és fejezzük ki köszönetünket.” – jegyezte meg Lassányi Gábor.

A kiállítás anyagát a megyei múzeumok, városi fenntartású intézmények, a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ, a Budapesti Történeti Múzeum, a Magyar Tudományos Akadémia és az Eötvös Loránd Tudományegyetem adták kölcsön, jó példát adva a szakmai összefogásról. A feszített ütemben, mindössze három hét alatt szervezett kiállítás a szakemberek elkötelezettségét is mutatja, akik nem csak megmenteni szeretnék kulturális értékeinket, de bemutatásukat, és az ismeretterjesztést is fontosnak tartják.

A kiállítás és az ahhoz készült kiadvány a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósult meg.

A kiállításához készült kiadvány on-line:

http://book-let.com/books/megmentett_oroekseg/

MEGMENTETT ÖRÖKSÉG - FOTÓKON AZ ORSZÁGHÁZBAN NYÍLT KIÁLLÍTÁS -
hirado.hu

2012. április 20.

http://www.hirado.hu/Hirek/2012/04/20/16/Megmentett_oroekseg__fotokon_az_Orszaghazban_nyilt_kiallitas.aspx

LASSÁNYI GÁBOR MEGNYITÓ BESZÉDE A MEGMENTETT ÖRÖKSÉG CÍMŰ
KIÁLLÍTÁSON

2012. április 20.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Kedves Vendégeink!

Az örökségvédelmi szakma nevében köszönjük, hogy az Országház vendégül látja tárlatunkat!

A Megmentett örökség – Kincsek Európa szívéből című kiállítás az elmúlt évtized elsősorban ipari beruházásokhoz, autópálya-építésekhez kapcsolódó feltárásainak leleteiből ad válogatást. A kiállított tárgyak az ország minden részéből érkeztek. Fontosnak tartjuk ugyanis, hogy a döntéshozók saját

szemükkel lássák Kárpát-medencei, európai örökségünk ezen pótolhatatlan darabjait.

A kiállítás aktualitását az adja, hogy a Parlament az elmúlt fél évben olyan törvényi változtatásokat szavazott meg, amelyek a korábbi helyzethez képest nagyobb veszélyeket hordoznak erre az örökségre nézve. Ezek a módosítások, úgy látjuk, hogy amellett, hogy sokszor vállalhatatlan, nem a terepi valóságon alapuló korlátok közé szorítják az régészeti munkát, valójában a beruházások érdekeit sem szolgálják.

A tisztázatlan helyzeteket teremtő jogszabályok miatt álló beruházások nem szolgálják sem a beruházók, sem a potenciális munkavállalók, sem az örökségvédelem, az ország érdekeit.

Jövő hétfőn az örökségvédelmi törvény újabb szigorításának tervezetéről döntenek e falak között. Meggyőződésünk, hogy a fejlesztések és az örökségvédelem érdekeit össze kell, össze lehet egyeztetni. A régészeti munka kiszámíthatóvá tétele és ésszerű, közös múltunk értékeit megbecsülő tervezhetősége nem utópia. Letettük a döntéshozók asztalára erről szóló elképzeléseinket, törvényjavaslatunkat, nyitottak vagyunk azok megtagyálására.

Végezetül hadd mondjak el egy rövid történetet! A régi Rómában, amikor ott még királyok uralkodtak, egy szép napon öreg jósnő érkezett a királyhoz, és komoly összegért kilenc varázslatos könyvet kínált neki. A könyvek a jövőről szóló jóslatokat tartalmazták. A király az összeget hallva elutasította az ajánlatot. Erre a jósnő elégetett hármat a könyvek közül. Ezután visszatért a királyhoz, és a maradék hat könyvet újra felkínálta neki, az eredeti összegért. A király kinevette, és ismét elküldte. Az öregasszony három könyvet ismét tűzbe hajított, majd megint visszatért az udvarba. A megmaradt három könyvet újra ugyanazért az összegért ajánlotta fel az uralkodónak. A király megrémült. Megijedt, hogy örökre elvesz minden földi tudás, így végül kifizette az eredeti árat a megmaradt könyvekért. Így történt, hogy a könyvekben a teljes tudásnak csak töredéke maradt fent, amelyet ezután igen nagy becsben tartottak.

Hölgyeim és Uraim! A mi könyveink, kulturális örökségünk jó része már elégett, megsemmisült, elveszett az évezredek alatt. Ami megmaradt belőle, az komoly értéket képvisel, nem engedhetjük meg magunknak, hogy akár csak egy lapját is a tűzbe vessük. Múltunk kincsei ugyanis nem megújuló erőforrások.

Ehhez a munkához kérem az Önök segítségét is! A kiállításunkhoz pedig jó időtöltést, gyönyörködést kívánunk kurátortársaimmal: Mérai Dórával, Sebők Katával és Kovács Loránd Olivérrel!

ÖRÖKSÉGVÉDELEM A PARLAMENTBEN - muemlekem.hu

2012. április 20.

http://www.muemlekem.hu/magazin/parlament_konferencia_muemlekvedelem_2012

HATALMAS KUPAC KINCSET HORDTAK BE A PARLAMENTBE - kulturpart.hu

2012. április 21.

http://www.kulturpart.hu/rengeteg/28832/hatalmas_kupac_kincset_hordtak_be_a_parlamentbe

